

Asia T-442/03

SIC – Sociedade Independente de Comunicação, SA

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio

Valtiontuet – Toimenpiteet, jotka Portugalin hallitus on toteuttanut julkisen yleisradioyhtiön RTP:n hyväksi rahoittaakseen sen julkisen palvelun tehtävän – Päätös, jossa todetaan, että tietyt toimenpiteet eivät ole valtiontukia ja että muut ovat yhteismarkkinoille soveltuvia – Valtiontueksi luokittelu – Yhteismarkkinoille soveltuvuus – Huolellisen ja puolueettoman tutkimisen velvollisuus

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio (viides jaosto)
26.6.2008 . . . . . II - 1165

Tuomion tiivistelmä

1. *Valtiontuki – Käsite – Toimenpiteen valikoivuus*
(EY 87 artiklan 1 kohta)
2. *Valtiontuki – Käsite – Julkisen yrityksen myöntämät tuet*
(EY 87 artiklan 1 kohta)
3. *Kilpailu – Yritykset, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja – Turvautuminen tarjouskilpailuun, joka ei ole välttämätön tällaisen tehtävän antamiseksi yritykselle*
(EY 86 artiklan 2 kohta; Amsterdamin sopimuksen pöytäkirja)
4. *Kilpailu – Yritykset, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja – Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen määritelmä – Jäsenvaltioiden harkintavalta*
(EY 86 artiklan 2 kohta)

5. *Kilpailu – Yritykset, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja – Se, noudattaako julkista palvelua tarjoava yleisradiotoiminnan harjoittaja julkisen palvelun tehtävänannossa määriteltyjä laatusormeja – Jäsenvaltion yksinomainen toimivalta*
(EY 86 artiklan 2 kohta)
6. *Valtiontuki – Hallinnollinen menettely – Komission velvollisuudet – Huolellinen ja puolueeton tutkiminen*
(EY 88 artiklan 2 kohta)

1. Valikoivuutta koskevaa edellytystä ei täyty sellainen valtion toimenpide, joka siitä riippumatta, että sillä annetaan etu tietyille talouden toimijoiden ryhmälle, ei poikkea tietyn järjestelmän tavanomaisesta soveltamisesta vaan päinvastoin liittyy siihen kiinteästi ja näin ollen on tälle järjestelmälle ominainen toimenpide, taikka kun tästä toimenpiteestä aiheutuva erottelu voidaan perustella järjestelmän luonteella tai rakenteella.
2. Jotta etuja voidaan pitää EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena, niiden on yhtäältä oltava suoraan tai välillisesti valtion varoista myönnettyjä etuja ja toisaalta niiden on johduttava valtiosta. Sitä, että toimenpide johtuu valtiosta, ei voida päätellä yksinomaan siitä, että toimenpiteen toteuttaa julkinen yritys. Vaikka valtiolla voikin olla määräysvalta julkisessa yrityksessä ja määrävä vaikutus sen toteuttamiin toimenpiteisiin nähden, tosiasiallista määräysvaltaa konkreettisessa tapauksessa ei voida automaattisesti olettaa. On siis tutkittava, ovatko viranomaiset tavalla tai toisella olleet osallisia siihen, että kyseisestä toimenpiteestä päätettiin.

Kun kyseessä on kansallinen laki, jolla vapautetaan julkiset yritykset silloin, kun ne muutetaan osakeyhtiöiksi, laati-masta tavanomaisesti vaadittua notaarin vahvistamaa asiakirjaa, komission on tutkittava, onko tästä vapauttamisesta aiheutuva notariaattikuluista vapaut-taminen sen erityisyydestä huolimatta jätettävä luokittelematta valtiontueksi, koska lakia, johon tämä vapautus perustuu, ei ole valittu siksi, että julkiset yritykset välttäisivät kulut, vaan koska se yksinkertaisesti oli kansallisen oikeusjär-jestelmän sisäisen logiikan mukaista.

(ks. 64–67 kohta)

Seikkoja, joiden perusteella voi olla mahdollista katsoa, että julkisen yrityksen toteuttama tukitoimen-pide johtuu valtiosta, voivat olla muun muassa julkisen yrityksen integroitu-minen julkishallinnon rakenteeseen, yrityksen toiminnan luonne, toiminnan harjoittaminen markkinoilla siten, että se kilpailee yksityisten toimijoiden kanssa tavanomaisissa kilpailuolosuhteissa, yrityksen oikeudellinen asema eli se, sovelletaanko yritykseen julkisoikeutta vai yksityisoikeudellisia yhtiöoikeutta

koskevia säännöksiä, viranomaisten harjoittaman yrityksen hallinnointia koskevan ohjauksen määrä tai muu seikka, joka osoittaa konkreettisesti tilanteessa, että viranomaiset ovat olleet osallisia toimenpiteestä päättämiseen tai että on epätodennäköistä, että tästä ei ollut kyse, kun otetaan huomioon myös toimenpiteen laajuus, sen sisältö tai sen edellytykset.

(ks. 93–95, 98 ja 99 kohta)

3. EY 86 artiklan 2 kohdan sanamuodosta ja kyseistä määräystä koskevasta oikeuskäytännöstä ei seuraa, että yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvä palvelu voidaan uskoa toimijan tehtäväksi ainoastaan tarjouskilpailumenettelyn järjestämisen jälkeen.

Vaikka onkin totta, että julkista yleisradiotoimintaa pidetään yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvänä palveluna eikä muihin kuin yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvänä palveluna, on kuitenkin todettava, että tämä luokittelu selittyy ennemminkin sillä vaikutuksella, joka julkisen palvelun yleisradiotoiminnalla on tosiasiallisesti muutoin kilpailuja markkinahenkisellä yleisradioalalla, eikä niinkään julkisen palvelun yleisradiotoiminnan väitetyllä markkinaulottuvuudella. Kuten jäsenvaltioiden julkisen palvelun yleisradiotoiminnasta tehdystä Amsterdamin sopimuksen pöytäkirjasta selvästi ilmenee, julkinen yleisradiotoiminta ”liittyy suoraan jokaisen yhteiskunnan demokraattisiin, yhteiskunnallisiin ja kulttuurisiin tarpeisiin”.

Tämä julkisen palvelun yleisradiotoiminnan erityisyys on siten perustana jäsenvaltioille Amsterdamin sopimuksen pöytäkirjassa myönnetylle vapaudelle antaa tehtäväksi yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä yleisradiopalveluja. Se selittää ja oikeuttaa sen tosiseikan, että jäsenvaltiolta ei voida vaatia, että se turvautuu tarjouskilpailuun tätä palvelua koskevan tehtävän antamiseksi, ainoastaan silloin, kun se päättää itse huolehtia tästä julkisesta palvelusta julkisen yhtiön välityksellä.

(ks. 145, 153 ja 154 kohta)

4. Jäsenvaltioilla on laaja harkintavalta, kun ne määrittelevät sen, mitä ne pitävät yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvänä palveluna. Tämän johdosta komissio voi asettaa kyseenalaiseksi sen, miten jäsenvaltio on määritellyt kyseiset palvelut, ainoastaan silloin kun on kyse ilmeisestä virheestä.

Yhteisön oikeus ei mitenkään estä sitä, että jäsenvaltio määrittelee yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän yleisradiopalvelun laajasti siten, että se kattaa yleisen ohjelmiston lähettämisen. Tätä mahdollisuutta ei horjuta se, että julkista palvelua tarjoava yleisradiotoiminnan harjoittaja harjoittaa myös kaupallista toimintaa, kuten mainostilan myyntiä. Tämän mahdollisuuden horjuttaminen tekisi itse yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän yleisradiopalvelun määritelmän riippuvaiseksi sen

rahoitustavasta. Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvä palvelu määritellään kuitenkin suhteessa siihen yleiseen etuun, joka sillä on tarkoitus tyydyttää, eikä suhteessa niihin keinoihin, joilla varmistetaan sen tarjoaminen.

(ks. 195 ja 201–203 kohta)

5. Ainoastaan jäsenvaltio voi arvioida, noudattaako julkista palvelua tarjoava yleisradiotoiminnan harjoittaja julkisen palvelun tehtävänannossa määriteltyjä laatunormeja. Komission täytyy lähtökohtaisesti ainoastaan todeta sellaisen mekanismin olemassaolo, jossa riippumaton elin valvoo, että kyseinen yleisradiotoiminnan harjoittaja noudattaa tehtävänantoaan. Vain, jos nämä komissiolle tutkimuksen aikana annetut tiedot sisältävät vakavia viitteitä siitä, että vaikka valvontamekanismi onkin olemassa, sitä ei ole pantu täytäntöön, komissio voi ehkä joutua tutkimaan tämän täytäntöönpanon todellisuuden, mutta sen on kuitenkin huolehdittava siitä ettei se mene tätä tutkimista pidemmälle ja erityisesti ettei se korvaa jäsenvaltiota laatuvaatimusten noudattamisen konkreettisessa arvioinnissa.

(ks. 212–214 kohta)

6. Valtiontukien valvontamenetellyssä niillä muilla kuin asianomaisella jäsenvaltiolla, joita asia koskee, on ainoastaan oikeus osallistua hallinnolliseen menettelyyn siinä määrin kuin yksittäistapaukseen liittyvissä olosuhteissa on tarkoituskennmukaista. Tässä asiayhteydessä sillä, jota asia koskee ja joka esittää komissiolle pyynnön siitä, että tämä toimielin käyttäisi toimivaltaansa saadakseen jäsenvaltiolta tiettyjä tietoja, ei ole mitään oikeutta saada pyyntöään toteutetuksi. On komission tehtävä tarpeen vaatiessa arvioida tämän pyynnön hyödyllisyyttä kyseessä olevien toimenpiteiden valvontatarpeisiin nähden. Tämän arvioinnin yhteydessä komissio voi ottaa huomioon tiedot, jotka sillä jo on. Muilta osin muiden kuin asianomaisen jäsenvaltion osallistumis- ja tietojensaantioikeuksien rajallisuus ei ole ristiriidassa sen kanssa, että komission on valtiontukialalla suoritettava huolellinen ja puolueeton tutkinta. Kun otetaan huomioon komission velvollisuus suorittaa huolellinen ja puolueeton tutkiminen, on todettava, että vaikka sillä onkin harkintavaltaa, se ei siten kuitenkaan voi jättää pyytämättä tietoja, jotka voivat vahvistaa tai horjuttaa muita kyseessä olevan toimenpiteen tutkimiseksi keskeisiä tietoja, joiden luotettavuutta ei voida pitää riittävän selvänä.

(ks. 222–225 kohta)